Pierwsza Ławka · zestaw działowy · zr · liceum i technikum

Dział 11

Wartości i autorytety

Wartości i autorytety: osobisty system wartości, wzory do naśladowania; czasowniki z -ing / to ze zmianą znaczenia, be supposed to, be about to; nastawienie autora i informacje wyrażone pośrednio. Dziewięć kart: słownictwo i gramatyka z wzorcowymi odpowiedziami, ćwiczenia, zadania typu maturalnego, dwie kartkówki (A i B) i sprawdzian (A i B) – z kluczem i zasadami oceniania. Nagranie MP3 i transkrypcje w zestawie.

Język angielski | klasa 1 LO i technikum | Dział 11 | zakres rozszerzony (ZR)

	Karta	Rodzaj	Poziom	Zadania
1	**Wartości i autorytety – najważniejsze wiadomości** Słownictwo, gramatyka w pigułce, wzorcowe odpowiedzi	Najważniejsze wiadomości	ZR	3 zad. · 12 pkt
2	**Wartości i autorytety – ćwiczenia** Ćwiczę słownictwo, gramatykę i umiejętności z działu	Ćwiczenia	ZR	5 zad. · 22 pkt
3	**Wartości i autorytety – zadania typu maturalnego** Polecenia i punktacja jak na maturze 2027	Zadania typu maturalnego	ZR	6 zad. · 30 pkt
4	**Kartkówka 1: Wartości i autorytety – słownictwo – grupa A** 15 minut · 10 pkt	Kartkówka	ZR	3 zad. · 10 pkt
5	**Kartkówka 1: Wartości i autorytety – słownictwo – grupa B** 15 minut · 10 pkt	Kartkówka	ZR	3 zad. · 10 pkt
6	**Kartkówka 2: -ing / to, be supposed to, be about to – grupa A** 15 minut · 9 pkt	Kartkówka	ZR	3 zad. · 9 pkt
7	**Kartkówka 2: -ing / to, be supposed to, be about to – grupa B** 15 minut · 9 pkt	Kartkówka	ZR	3 zad. · 9 pkt
8	**Sprawdzian: Wartości i autorytety – grupa A** 45 minut · 27 pkt	Sprawdzian	ZR	8 zad. · 27 pkt
9	**Sprawdzian: Wartości i autorytety – grupa B** 45 minut · 27 pkt	Sprawdzian	ZR	8 zad. · 27 pkt
10	**Transkrypcje nagrań** Rozdaj po wysłuchaniu nagrań	Ćwiczenia	ZR	1 zad. · 0 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1: słownictwo tematyczne w tabelach, gramatyka w pigułce i wzorcowe rozwiązania z komentarzem – od niej warto zacząć.
- Karta 2 to ćwiczenia na tekstach (i nagraniu), karta 3 – zadania w formule matury 2027 (polecenia i punktacja jak w arkuszach CKE).
- Karty 4–7 to dwie kartkówki po 15 minut (słownictwo, gramatyka), każda w grupach A i B. Karty 8–9 to sprawdzian (45 minut) w grupach A i B – te same typy zadań i punktacja, inne treści.
- Klucz zawiera odpowiedzi z akceptowanymi wariantami i zasady oceniania w stylu CKE.
- Osobny plik „Powtórka" zbiera słownictwo, reguły, typowe błędy i test „Sprawdź się".
- Gdzie w pliku MP3: 1 – 0:11 (całość 3:14).

Oznaczenia

ZP	zakres podstawowy
ZR	zakres rozszerzony (treści tylko dla ZR)
(0–2 pkt)	liczba punktów możliwych do zdobycia za zadanie
Zadanie 4.1.	wiązka zadań do wspólnego materiału źródłowego
Jak to sprawdza CKE	typ zadania i typowy błąd ze sprawozdań CKE
Na maturze	wymagania z podstawy programowej, których dotyczy temat

Wymagania z podstawy programowej (Dz.U. 2024 poz. 1019)

- **R I.1** człowiek (np. dane personalne, okresy życia, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania, osobisty system wartości, autorytety);
- **R I.5** życie prywatne (np. rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
- **R II.3** określa intencje, nastawienie i postawy nadawcy lub autora wypowiedzi;
- **R II.5** znajduje w wypowiedzi określone informacje;
- **R III.2** określa intencje, nastawienie i postawy nadawcy lub autora tekstu;
- **R III.4** znajduje w tekście określone informacje;
- **R III.9** rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne;
- **R V.6** wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia opinie i poglądy innych osób i ustosunkowuje się do nich;
- **R VII.4** wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób, komentuje wypowiedzi uczestników dyskusji (np. na forum internetowym), wyraża wątpliwość;
- **R XIV** Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

Materiał oryginalny – nie jest kopią materiałów CKE ani podręczników. Podstawa programowa LO i technikum (Dz.U. 2018 poz. 467 w brzmieniu Dz.U. 2024 poz. 1019), wariant III.1.P (zakres podstawowy, B1, B1+ w rozumieniu) i III.1.R (zakres rozszerzony, B2, B2+ w rozumieniu). Wymagania: III.1.R: I.1, I.5; II.3, II.5; III.2, III.4, III.9; V.6; VII.4; XIV. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Wartości i autorytety – najważniejsze wiadomości

Słownictwo, gramatyka w pigułce, wzorcowe odpowiedzi

ZR KARTA 1/10

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 12 pkt

Najważniejsze wiadomości · 12 pkt

Przypomnij sobie

- **Wartości (values) – słownictwo:** *honesty, integrity* (prawość), *loyalty, fairness, tolerance, compassion* (współczucie), *self-discipline, courage, humility* (pokora), *respect for others*. Zwroty: *stand up for what you believe in, stick to your principles, live by your values, have a sense of right and wrong, set a good example, compromise your values*.

Autorytet – zwrot	Znaczenie	Przykład
look up to sb	podziwiać, wzorować się	I've always looked up to my grandmother.
a role model	wzór do naśladowania	Sportspeople are role models for millions of fans.
an inspiration to sb	inspiracja dla kogoś	Her courage is an inspiration to us all.
earn / lose sb's respect	zdobyć / stracić czyjś szacunek	He lost the team's respect by lying.
follow in sb's footsteps	pójść czyimiś śladami	She followed in her father's footsteps and became a doctor.
let sb down	zawieść kogoś	I promised to help, and I won't let you down.

Czasownik	+ -ing	+ to + bezokolicznik
remember / forget	pamiętać (nie zapomnę), że coś się zrobiło: *I remember meeting him.*	pamiętać, żeby coś zrobić: *Remember to call him.*
stop	przestać coś robić: *She stopped smoking.*	zatrzymać się, żeby coś zrobić: *She stopped to smoke.*
try	spróbować (jako eksperyment): *Try turning it off and on.*	starać się (z wysiłkiem): *I tried to stay calm.*
regret	żałować czegoś, co się zrobiło: *I regret telling her.*	z przykrością informować: *We regret to inform you…*
mean	oznaczać: *Honesty means admitting mistakes.*	zamierzać: *I didn't mean to hurt you.*
go on	nadal coś robić: *He went on talking.*	przejść do czegoś następnego: *He went on to win gold.*

- **be supposed to** – oczekiwanie, obowiązek, plan (często niespełniony): *You're supposed to be at school by eight. We were supposed to meet at six, but she didn't come.* **be about to** – coś za chwilę nastąpi: *I was about to leave when the phone rang. Hurry up – the film is about to start.*
- **Dopełniacz + -ing** (styl staranny): *There's no hope of <u>their</u> winning. I don't mind <u>your</u> asking. We were surprised at <u>Tom's</u> leaving so early.* W mowie potocznej częściej: *no hope of them winning*. Po przyimku zawsze forma -ing: *She's proud of being honest. He left without saying goodbye.*
- **Strategia na maturze – nastawienie i intencja autora (II.3, III.2).** Zwracaj uwagę na słowa oceniające (*sadly, surprisingly, to be fair, admittedly*), ton (żartobliwy, krytyczny, pełen podziwu) i to, co autor <u>robi</u> tekstem: ostrzega, przekonuje, krytykuje, przeprasza. Opcje typu *critical / admiring / indifferent* sprawdzaj na całym fragmencie.
- **Informacje wyrażone pośrednio (III.9).** Odpowiedź nie leży wprost w tekście – trzeba ją wywnioskować. *She didn't say a word all evening, which wasn't like her* → była czymś zmartwiona lub urażona. W poleceniach CKE sygnałem są słowa *suggest, imply, it can be concluded*.

Przykłady z rozwiązaniem

Przykład 1. **Wybierz:** ***I'll never forget (meeting / to meet) my first coach.***

meeting – wspomnienie czegoś, co się wydarzyło (forget + -ing). *forget to meet* = zapomnieć, że miało się kogoś spotkać.

Przykład 2. **Gramatykalizacja (limit 5):** ***Honestly, I (not / mean / upset) ___ you yesterday.***

didn't mean to upset – *mean* = zamierzać → *to* + bezokolicznik; czas przeszły (yesterday). Cztery wyrazy mieszczą się w limicie; *did not mean to upset* (pięć wyrazów) też.

Przykład 3. **Transformacja (limit 5):** ***The concert will start in a moment.*** **(ABOUT)** ***The concert ___.***

is about to start – *be about to* = za chwilę. *is about starting* to błąd formy – 0 pkt.

Przykład 4. **Nastawienie autora:** ***Admittedly, he made mistakes. But how many of us would have had the courage to say so on live TV?*** **– autor jest wobec tej osoby: A. critical B. sympathetic C. indifferent**

B – *admittedly* przyznaje rację krytykom, ale pytanie retoryczne broni tej osoby i wyraża podziw dla jej odwagi.

Zadania

Zadanie 1. (0–4 pkt) ..... / 4

Dopasuj wyrażenia (1–4) do ich znaczeń (a–d).

1. look up to sb	a) not change what you believe is right
2. let sb down	b) do the same as someone did before you
3. stick to your principles	c) admire and respect someone
4. follow in sb's footsteps	d) disappoint someone who trusted you

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Zadanie 2. (0–4 pkt) ..... / 4

Wybierz właściwą formę czasownika.

1. I'll never forget (to see / seeing) the Tatras for the first time.
2. Please remember (to lock / locking) the door when you leave.
3. On the way home we stopped (to buy / buying) some water.
4. He stopped (to eat / eating) meat after watching a documentary.

Zadanie 3. (0–4 pkt) ..... / 4

Utwórz rzeczowniki od przymiotników.

1. honest → _____
2. loyal → _____
3. humble → _____
4. fair → _____

Wartości i autorytety – ćwiczenia

Ćwiczę słownictwo, gramatykę i umiejętności z działu

ZR KARTA 2/10

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 22 pkt

Ćwiczenia · 22 pkt

Zadanie 1. (0–5 pkt)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Not all heroes have a million followers

When I was twelve, I wanted to be exactly like a famous YouTuber who filmed himself doing crazy challenges. I remember spending a whole weekend trying to copy one of his stunts. I was supposed to be revising for a test, and I failed it spectacularly.

Two years later he was caught lying to his fans about a charity he claimed to support. I didn't stop watching him at once – I went on hoping there was an explanation. There wasn't. That was when I realised that being popular and being admirable are two very different things.

These days my role model is less exciting on screen. Mr Kowal, my chemistry teacher, once admitted in front of the whole class that he had made a mistake in marking our tests, and he raised everyone's grade. Nobody would have noticed. He did it anyway.

Bartek, 17 – tekst własny

Zadanie 1.1. (0–4 pkt) ..... / 4

Zaznacz, które zdania są zgodne z treścią tekstu (T – True), a które nie (F – False).

1. Bartek did well in a test because he had copied a stunt.	T	F
2. Bartek stopped watching the YouTuber as soon as he heard about the lie.	T	F
3. Mr Kowal corrected his mistake although it would have gone unnoticed.	T	F
4. Bartek finds his teacher more entertaining than the YouTuber.	T	F

Zadanie 1.2. (0–1 pkt) ..... / 1

Jaką wartość Bartek najbardziej ceni u swojego nauczyciela? Odpowiedz po angielsku jednym zdaniem.

Miejsce na odpowiedź

Zadanie 2. (0–6 pkt) ..... / 6

Uzupełnij zdania czasownikami w nawiasach w formie -ing albo to + bezokolicznik.

1. I regret (not / listen) _____ to my grandfather's advice.
2. We regret (inform) _____ you that the trip has been cancelled.
3. If the app freezes, try (restart) _____ your phone.
4. I tried (stay) _____ calm, but I was shaking.
5. After the interview she went on (become) _____ one of the best-known journalists in Poland.
6. Being a good friend means (tell) _____ the truth.

Zadanie 3. (0–4 pkt) ..... / 4

Uzupełnij zdania, używając *be supposed to* albo *be about to* w odpowiedniej formie.

1. You _____ (wear) a uniform at this school, but nobody does.
2. Quick, switch on the TV – the match _____ (start)!
3. I _____ (go) to bed when my best friend called.
4. Mia _____ (help) me yesterday, but she forgot.

Zadanie 4. (0–3 pkt) ..... / 3

Uzupełnij zdania zaimkiem dzierżawczym albo dopełniaczem i formą -ing (styl staranny).

1. Their coach had no hope of (they / win) _____ the final.
2. I don't mind (you / borrow) _____ my notes.
3. Everyone was surprised at (Ola / resign) _____ from the council.

Zadanie 5. (0–4 pkt) ..... / 4

Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Jeden wyraz jest zbędny.

believes example down courage loyalty

1. She always stands up for what she _____ in, even when it isn't popular.
2. Parents should set a good _____ for their children.
3. He promised to help and he didn't let me _____.
4. It takes _____ to admit you were wrong.

PIERWSZA ŁAWKA

Wartości i autorytety – zadania typu maturalnego

Polecenia i punktacja jak na maturze 2027

ZR KARTA 3/10

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 30 pkt

Zadania typu maturalnego · 30 pkt

Zadanie 1. (0–3 pkt)

Przeczytaj tekst. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zakreśl A, B, C albo D.

Who do teenagers really admire?

Ask teenagers today who their role models are and you might expect a list of influencers. A recent survey at our school painted a different picture. Out of 120 students, more than half named a family member, and only a handful mentioned someone they had never met.

Admittedly, our survey was small, and students may have chosen the answer they thought adults wanted to hear. Still, the comments were revealing. One student wrote that her grandfather 'never once talked about honesty – he just lived it'. Another said he admired his older sister for 'getting up every time life knocked her down'.

So perhaps the panic about young people idolising celebrities is a little exaggerated. What teenagers seem to look for is not fame but consistency: people whose words and actions match. That is a lesson worth remembering for anyone who hopes to be looked up to – parents included.

Szkolna gazetka – tekst własny

Zadanie 1.1. (0–1 pkt) ..... / 1

What can be concluded from the first paragraph?

A. Influencers are the most popular role models.

B. Most students admire people they know personally.

C. Few students took part in the survey.

D. Students refused to name their role models.

Zadanie 1.2. (0–1 pkt) ..... / 1

In the second paragraph, the writer

A. quotes adults' opinions about honesty.

B. criticises students for giving false answers.

C. explains how the survey was organised.

D. admits that the survey results may not be fully reliable.

Zadanie 1.3. (0–1 pkt) ..... / 1

The writer's attitude to the fears about teenagers and celebrities is

A. sceptical.

B. approving.

C. enthusiastic.

D. indifferent.

PIERWSZA ŁAWKA

Zadanie 2. (0–3 pkt)

Posłuchaj nagrania 1. Z podanych odpowiedzi wybierz właściwą, zgodną z treścią nagrania. Zakreśl A, B albo C.

Zadanie 2.1. (0–1 pkt) ..... / 1

Why did Maja stop admiring footballers?

A. She lost interest in football.

B. Her aunt told her they were bad role models.

C. She realised she knew nothing about their values.

Zadanie 2.2. (0–1 pkt) ..... / 1

What is Maja's attitude to her aunt's decision about the promotion?

A. She thinks it was a mistake.

B. She admires it.

C. She doesn't really care about it.

Zadanie 2.3. (0–1 pkt) ..... / 1

When Maja talks about disagreeing with her aunt, she

A. admits her aunt may be right.

B. complains that her aunt is too strict.

C. says they rarely argue.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Przeczytaj tekst. Dla każdej luki wybierz odpowiedź, przy której tekst będzie logiczny i poprawny gramatycznie. Zakreśl A, B, C albo D.

A lesson from my grandfather

My grandfather was a quiet man who never gave speeches about values. I remember (1) ___ him once return a wallet he had found on a tram, with all the money still inside. When I asked why he hadn't kept it, he simply said that honesty (2) ___ doing the right thing even when nobody was watching.

Years later I was (3) ___ to copy a friend's essay when I thought of him. I closed the file. There was no chance of (4) ___ getting caught, but that wasn't the point.

Tekst własny

Zadanie 3.1. (0–1 pkt) ..... / 1

(1)

A. to see

B. see

C. seeing

D. having see

Kartkówka 1: Wartości i autorytety – słownictwo – grupa A

15 minut · 10 pkt

ZR

KARTA 4/10

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 10 pkt

Kartkówka · 10 pkt

Zadanie 1. (0–4 pkt) ..... / 4

Uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Jeden wyraz jest zbędny.

up compassion principles inspiration humility

1. I've always looked _____ to my older brother.
2. Her _____ for the people she cares for is amazing.
3. He refused to compromise his _____, even for money.
4. She's an _____ to every young athlete in the country.

Zadanie 2. (0–3 pkt) ..... / 3

Dopasuj wyrażenia (1–3) do ich znaczeń (a–c).

1. earn sb's respect
2. let sb down
3. set a good example

a) disappoint someone
b) behave in a way others can copy
c) make people respect you

1 ____ 2 ____ 3 ____

Zadanie 3. (0–3 pkt) ..... / 3

Utwórz rzeczowniki od wyrazów w nawiasach.

1. (honest) _____ is the most important thing in a friendship.
2. Thank you for your (loyal) _____.
3. (tolerant) _____ means accepting different opinions.

Sprawdzian: Wartości i autorytety – grupa A

45 minut · 27 pkt

ZR KARTA 8/10

Imię i nazwisko: ..... Klasa: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 27 pkt

Sprawdzian · 27 pkt

Zadanie 1. (0–4 pkt)

Przeczytaj tekst. Zaznacz, które zdania są zgodne z jego treścią.

A champion who almost gave up

Last month our school invited a former Olympic rower to talk about success. Most of us expected stories about medals. Instead, she spent half an hour describing the year she nearly gave up. She was supposed to compete in her first Games, but an injury kept her at home.

'I regret wasting that year feeling sorry for myself,' she said. 'Then my coach told me to stop asking "Why me?" and to start asking "What now?"' She went on to win two medals at later Games, but she clearly considered the injury the most important moment of her career.

What struck me most was not her success but her humility. She thanked her physiotherapist more often than she mentioned her medals. On the way out, my friend said, 'She's the first speaker who didn't try to sell us something.'

Natalia, 16 – tekst własny

Zadanie 1.1. (0–4 pkt) ..... / 4

Zaznacz, które zdania są zgodne z treścią tekstu (T – True), a które nie (F – False).

1. The students expected the rower to talk about her medals.	T	F
2. The rower took part in her first Olympic Games as planned.	T	F
3. Her coach advised her to focus on the future.	T	F
4. The rower talked more about her medals than about the people who helped her.	T	F

Zadanie 2. (0–2 pkt)

Na podstawie tekstu z zadania 1 wybierz właściwą odpowiedź. Zakreśl A, B, C albo D.

Zadanie 2.1. (0–1 pkt) ..... / 1

What does the rower suggest about her injury?

A. It was not very serious.

B. It was a turning point for her.

C. It ended her career.

D. It was caused by her coach.

Zadanie 2.2. (0–1 pkt) ..... / 1

The friend's comment at the end implies that other speakers

A. talked mainly about themselves.

B. were less experienced.

C. were more successful.

D. had tried to promote or sell something.

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Wartości i autorytety – kartkówki, sprawdzian i karty pracy z powtórką, język angielski, klasa 1 LO i technikum (zakres rozszerzony)

Podgląd pokazał 10 z 33 stron. Pełna wersja: 33 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Wartości i autorytety – najważniejsze wiadomości – 3 zadania, 12 pkt
- Karta 2: Wartości i autorytety – ćwiczenia – 5 zadań, 22 pkt
- Karta 3: Wartości i autorytety – zadania typu maturalnego – 6 zadań, 30 pkt
- Karta 4: Kartkówka 1: Wartości i autorytety – słownictwo – grupa A – 3 zadania, 10 pkt
- Karta 5: Kartkówka 1: Wartości i autorytety – słownictwo – grupa B – 3 zadania, 10 pkt
- Karta 6: Kartkówka 2: -ing / to, be supposed to, be about to – grupa A – 3 zadania, 9 pkt
- Karta 7: Kartkówka 2: -ing / to, be supposed to, be about to – grupa B – 3 zadania, 9 pkt
- Karta 8: Sprawdzian: Wartości i autorytety – grupa A – 8 zadań, 27 pkt
- Karta 9: Sprawdzian: Wartości i autorytety – grupa B – 8 zadań, 27 pkt
- Karta 10: Transkrypcje nagrań Karta 1 zbiera słownictwo i gramatykę działu z wzorcowymi odpowiedziami, karta 2 to ćwiczenia, karta 3 – zadania w formule matury 2027.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/angielski-liceum-klasa-1-zr-dzial-11-wartosci-i-autorytety